



DE EUROPESE
UNIE IN HET
KORT

Werkgelegenheid,
inclusie
en sociaal
beleid
bevorderen als
investering

Werkgelegenheid en sociale zaken

„Sociale investeringen zijn cruciaal als we krachtiger en met meer cohesie en concurrentievermogen uit de crisis willen komen. De lidstaten moeten binnen de huidige budgettaire beperkingen het accent verschuiven naar investeringen in mensen en sociale cohesie.”

László Andor, EU-commissaris voor
Werkgelegenheid, Sociale Zaken en
Inclusie



DE EUROPESE UNIE IN HET KORT

Deze publicatie maakt deel uit van een reeks brochures waarin wordt uitgelegd wat de EU doet op verschillende beleidsterreinen, waarom de EU daar een rol speelt, en wat de resultaten zijn.

U kunt deze publicaties, voor zover beschikbaar, online vinden en downloaden:

http://europa.eu/pol/index_nl.htm

Hoe de EU werkt
Europa 2020: Europa's groeistrategie
De grondleggers van de EU

Begroting
Belastingen
Buitenlands en veiligheidsbeleid
Concurrentie
Consumenten
Cultuur en audiovisuele media
De Economische en Monetaire Unie en de euro
Digitale agenda
Douane
Energie
Fraudebestrijding
Grenzen en veiligheid
Handel
Humanitaire hulp en civiele bescherming
Interne markt
Justitie, burgerschap en grondrechten
Klimaatbescherming
Landbouw
Migratie en asiel
Milieu
Ondernemingen
Onderwijs, opleiding, jeugd en sport
Onderzoek en innovatie
Ontwikkeling en samenwerking
Regionaal beleid
Uitbreiding
Vervoer
Visserij en maritieme zaken
Voedselveiligheid
Volksgezondheid
Werkgelegenheid en sociale zaken ✘

INHOUD

Waarom houdt de EU zich hiermee bezig?	3
Hoe voert de EU haar beleid uit?	6
Wat doet de EU?	9
Wat zijn de volgende stappen?	14
Lees verder	16

De Europese Unie in het kort: Werkgelegenheid en sociale zaken

Europese Commissie
Directoraat-generaal Communicatie
Publicaties
1049 Brussel
BELGIË

Manuscript voltooid in maart 2013

Foto's op de omslag en bladzijde 2: Glowimages/
F1online

16 blz. — 21 × 29,7 cm
ISBN 978-92-79-24032-4
doi:10.2775/43351

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese
Unie, 2013

© Europese Unie, 2013

Reproductie toegestaan. Voor overname of reproductie
van afzonderlijke foto's dient u de rechthebbenden zelf
om toestemming te vragen.

Waarom houdt de EU zich hiermee bezig?

De EU is gebaseerd op het concept van de sociale markteconomie. Volledige werkgelegenheid, sociale vooruitgang, sociale inclusie, sociale bescherming, solidariteit en sociale cohesie worden daarom in het EU-Verdrag vermeld als prioriteiten. Bij de ontwikkeling en uitvoering van EU-beleid moet daarmee altijd rekening worden gehouden.

Bovendien bevat het Verdrag een **EU-Handvest van de grondrechten**, dat bindend is voor alle EU-instellingen en -landen bij de toepassing van EU-wetgeving. Het handvest vermeldt onder meer de volgende sociale grondrechten van alle inwoners van de EU:

- het recht van werknemers om ingelicht en geraadpleegd te worden door hun werkgevers;
- het recht om te onderhandelen en te staken;
- het recht op toegang tot arbeidsbemiddeling;
- het recht op bescherming bij onterecht ontslag;
- het recht op behoorlijke en waardige arbeidsomstandigheden;
- het verbod van kinderarbeid;

- de bescherming van jonge werknemers;
- de verzoenbaarheid van gezin en beroep;
- het recht op sociale zekerheid, bijstand voor huisvesting en gezondheidszorg.

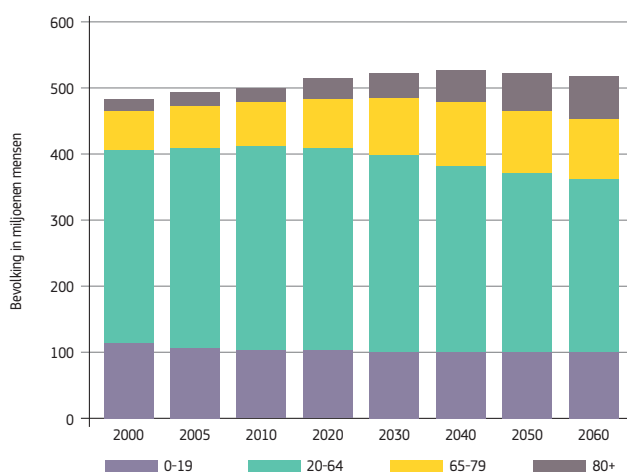
In 2010 kwam de EU met **Europa 2020**, een tien-jarenstrategie om de crisis te overwinnen die vele EU-landen nog altijd treft. Het is de bedoeling de voorwaarden te scheppen voor een slimmere, duurzame en meer inclusieve groei. Daartoe zijn doelstellingen bepaald die de EU tegen 2020 moet halen op vijf gebieden: werkgelegenheid; onderwijs; onderzoek en innovatie; bestrijding van sociale uitsluiting en armoede; klimaat en energie. Deze brochure gaat over werkgelegenheid, sociale bescherming en sociale inclusie.

Werkgelegenheid

In november 2012 waren 26 miljoen inwoners van de EU werkloos. Het is duidelijk dat daar dringend iets aan gedaan moet worden. Een van de doelstellingen van Europa 2020 is ervoor te zorgen dat **75 % van de actieve bevolking (20 tot 64 jaar oud) een baan heeft**.

Daartoe heeft de EU initiatieven genomen in verband met het vrij verkeer van werknemers en hun gezinnen binnen de EU, non-discriminatie (vooral gelijke rechten van mannen en vrouwen), arbeidsomstandigheden en veiligheid en gezondheid op de werkplek en het recht van werknemers op medezeggenschap.

BEVOLKINGSOPBOUW IN DE EU (2000-2006)



Bron: Eurostat, LFS.

De Europese bevolking vergriest en de EU neemt stappen om zich daaraan aan te passen.



De EU heeft voorstellen gedaan om de werkloosheid in Europa aan te pakken.

Gelijk loon voor gelijk werk

In 1976 daagde de Belgische stewardess Gabrielle Defrenne haar werkgever, Sabena, voor het Hof van Justitie van de Europese Unie omdat zij voor hetzelfde werk minder betaald kreeg dan haar mannelijke collega's. Het Hof oordeelde dat haar rechten inderdaad waren geschonden op basis van haar geslacht. Die zaak ligt aan de basis van de latere ontwikkeling van de EU-wetgeving over gelijke rechten voor mannen en vrouwen.

Sociale inclusie

116 miljoen mensen in de EU leven momenteel beneden de armoedegrens of lopen risico op armoede en sociale uitsluiting. Het gaat om niet minder dan 23 % van de bevolking. Velen van hen zijn vrouwen en kinderen.

Meer dan 8 % van de Europeanen leeft in zware materiële ontbering en kan zich veel van wat velen essentieel vinden voor een waardig leven, niet veroorloven: voldoende verwarming, onverwachte uitgaven, een wasmachine, een telefoon of een auto. In de armste landen gaat het om ruim 30 % van de bevolking.

Ongeveer 10 % van de Europeanen in de actieve leeftijd leeft in een gezin waar niemand werkt.



© Monty Rakusen/cultura/Corbis

Geharmoniseerde werkmethoden hebben geleid tot betere arbeidsomstandigheden in de hele EU.

Integratie van de Romagemeenschap

Een van de grootste en meest achtergestelde bevolkingsgroepen in Europa is de Romagemeenschap: 10 tot 12 miljoen mensen, van wie 80 % door armoede wordt bedreigd. Meer dan 70 % van hen heeft niet eens de lagere school afgemaakt. Daardoor komen ze voor veel banen niet in aanmerking en ontstaat een negatieve perceptie over hun geschiktheid voor werk, wat tot nog meer uitsluiting leidt. Alle problemen van de Roma — te lage opleiding, werkloosheid, slechte huisvesting, sociale uitsluiting en discriminatie — liggen op de gebieden die de EU wil aanpakken met haar Europa 2020-strategie. De EU wil alle maatregelen die de lidstaten hebben genomen voor de integratie van de Roma op elkaar afstemmen en zowel regionale en lokale overheden als Roma- en andere ngo's daarbij betrekken. De Europese Commissie gaat na of de aanpak van de lidstaten leidt tot concrete programma's en maatregelen.

Door de economische crisis is de situatie ongetwijfeld nog erger geworden. In de 21e eeuw is die toestand onaanvaardbaar. Een van de belangrijkste doelstellingen van 2020 is daarom om **minstens 20 miljoen mensen uit de armoede te halen**.

Sociale bescherming

De sociale zekerheid in de EU-landen is opgericht om mensen bij te staan die met werkloosheid, gezondheidsproblemen, invaliditeit, gezinsproblemen, ouderdom enz. te maken hebben. Ieder land organiseert en financiert zijn eigen sociale zekerheid, maar de EU coördineert die stelsels, in het bijzonder met het oog op mensen die in een ander land willen gaan wonen of werken.

Hoe voert de EU haar beleid uit?

Beleidsinstrumenten

In 2010 werd het „**Europees semester**” ingesteld, dat ieder jaar van januari tot juli loopt. In die periode analyseert de Europese Commissie het economisch beleid van de EU-landen en geeft zij elk land aanbevelingen, vóór de regering de begroting opstelt en indient bij het nationaal parlement. Die aanbevelingen gaan vaak over werkgelegenheid, sociale bescherming en inclusie (bijv. arbeidsmarkt, armoede, kansarmen, pensioenen).

Aangezien het beleid op die gebieden het doeltreffendst op nationaal niveau gebeurt, beperkt de rol van de EU zich tot ondersteunende en aanvullende maatregelen. Daarvoor gebruikt zij de zogenaamde „**open coördinatiemethode (OCM)**”. Daardoor kan de EU het beleid van de diverse EU-landen afstemmen op gemeenschappelijke doelstellingen en daarop toezicht houden.

Op grond van het EU-Verdrag kunnen **vakbonden en werkgeversorganisaties** akkoorden sluiten op EU-niveau. Op bepaalde gebieden (bijv. arbeidsomstandigheden of gezondheid en veiligheid op het werk) kunnen die akkoorden Europese wetgeving worden. Dat is al gebeurd voor onderwerpen als ouderschapsverlof, contracten met bepaalde duur en deeltijdwerk.

De Europese zorgpas geeft recht op gezondheidszorg als u tijdelijk in het buitenland bent.



Wetgeving

Op EU-niveau worden minimumeisen wettelijk vastgelegd. De EU-landen moeten dan die EU-wetten opnemen in hun eigen nationale wetgeving (omzetting) en uitvoeren, waardoor de rechten en plichten van werknemers in de hele EU op een vergelijkbaar niveau beschermd worden. Nationale autoriteiten, waaronder rechtbanken, zijn verantwoordelijk voor de handhaving van de nationale wetgeving. De Europese Commissie controleert of de EU-wetgeving correct wordt omgezet en uitgevoerd. Het Hof van Justitie van de Europese Unie speelt een belangrijke rol bij geschillen, door nationale rechtbanken juridisch advies te geven over de interpretatie van de wetgeving.

Het EU-Verdrag heeft het beginsel van het vrije verkeer vastgesteld. Dat houdt in dat u als EU-burger

- een baan mag zoeken in een ander EU-land;
- nergens in de EU een werkvergunning nodig hebt;
- in een ander EU-land mag wonen terwijl u daar werk zoekt;
- in dat land mag blijven, ook als u er niet meer werkt;
- dezelfde rechten hebt als burgers van dat land op het gebied van werk, arbeidsomstandigheden en alle andere sociale en fiscale voordelen.

U kunt sommige vormen van ziekteverzekering en sociale zekerheid overdragen naar het land waar u werk gaat zoeken. U kunt ook uw beroepskwalificaties laten erkennen in het buitenland. Uw rechten zijn misschien niet helemaal gelijk als u een eigen onderneming wilt beginnen, student of gepensioneerde bent of in andere zin niet economisch actief bent. Er zijn ook beperkingen op basis van overwegingen in verband met de openbare veiligheid, het overheidsbeleid, de volksgezondheid en werkgelegenheid in de overheidssector. Over het algemeen geldt de EU-wetgeving over **vrij verkeer van werknemers** ook voor IJsland, Liechtenstein en Noorwegen, die deel uitmaken van de Europese Economische Ruimte (EER), en voor Zwitserland.



Korte video over het Europees Sociaal Fonds.

Al sinds 1959 is er EU-wetgeving over de coördinatie van de **sociale zekerheid**. Die moet ervoor zorgen dat u uw sociale zekerheid niet verliest als u naar een ander EU-land verhuist en dat u er recht hebt op gelijke behandeling. Zo kunt u als EU-burger uw pensioen blijven ontvangen als u naar het buitenland verhuist. De EU-regels beschermen uw socialezekerheidsrechten als u binnen de EU of in IJsland, Liechtenstein, Noorwegen of Zwitserland gaat wonen.

De EU stelt wettelijke minimumeisen voor **gezondheid en veiligheid** op het werk in alle sectoren, particuliere bedrijven en overheidsdiensten. Die duidelijke regels hebben de situatie in de hele EU verbeterd. De EU doet bovendien veel aan voorlichting en begeleiding en dringt aan op veilige en gezonde werkplekken. Ze werkt daarbij nauw samen met het Europees Agentschap voor gezondheid en veiligheid op het werk en de Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden.

De EU-**arbeidswetgeving** gaat vooral over twee gebieden:

- arbeidsomstandigheden (o.a. werktijden, deeltijdwerk, contractarbeid en detachering van werknemers);
- informatie en raadpleging van werknemers (o.a. in het geval van collectief ontslag en verplaatsing van het bedrijf).

Financiële instrumenten

Het **Europees Sociaal Fonds (ESF)**, een van de structuurfondsen van de EU, is in 1957 opgericht om de verschillen in welvaart en levensstandaard tussen verschillende landen en regio's te verminderen. Ongeveer 10 % van de EU-begroting gaat naar het ESF. Dat financiert daarmee tienduizenden projecten in alle EU-landen en -regio's, maar vooral daar waar de economie minder goed ontwikkeld is. Van 2007 tot 2013 komen de ESF-middelen jaarlijks ten goede aan bijna 10 miljoen mensen. Het ESF betaalt in die periode in totaal 76 miljard € aan de EU-landen en -regio's ter aanvulling van ongeveer 36 miljard € van de nationale overheden.

Het ESF ondersteunt maatregelen voor:

- levenslang leren en opleiding van werknemers;
- steun voor werknemers en bedrijven bij herstructureringen;
- terugdringen van het aantal voortijdige schoolverlaters en concrete hulp voor jonge werklozen;
- integratie van kansarmen, o.a. Roma, op de arbeidsmarkt;
- hervormingen in onderwijs- en opleidingsstelsels;
- capaciteitsopbouw voor sociale partners en ngo's;
- betere overheidsadministratie en -diensten.

De EU heeft gezorgd voor strenge wetten op het gebied van gezondheid en veiligheid.





Het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering helpt werknemers in de EU die hun baan zijn kwijtgeraakt, om nieuw werk te vinden of een opleiding te volgen.

Het in 2006 opgerichte **Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering (EFG)** springt bij als in een bedrijf of sector binnen een regio minstens 500 werknemers hun baan verliezen ten gevolge van de globalisering en als dat waarschijnlijk een grote impact zal hebben op die regio of sector. In 2011 heeft het EFG meer dan 21 000 werknemers geholpen een nieuwe baan te vinden en nieuwe talenten te ontwikkelen. In totaal hebben al ongeveer 91 000 ontslagen werknemers steun van het EFG gekregen, o.a. voor opleidingen en het zoeken naar werk. In 2011 heeft het EFG 128 miljoen € besteed om ontslagen werknemers te helpen in 12 landen (België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Nederland, Oostenrijk, Polen, Portugal en Tsjechië). De maatregelen werden voor 65 % gefinancierd door het EFG, en de resterende 35 % kwam van de betrokken EU-landen zelf. De ontslagen werknemers ontvingen intensieve persoonlijke bijstand bij het zoeken van werk, allerlei beroepsopleidingen, bij- en nascholingen en tijdelijke stimulansen en uitkeringen. Het EFG gaf ook steun voor de oprichting van nieuwe bedrijven en voor banen bij de overheid.

Progress (programma voor werkgelegenheid en maatschappelijke solidariteit) wordt rechtstreeks door de Europese Commissie beheerd. Het ondersteunt de strategie Europa 2020 via diverse initiatieven en de coördinatie van het EU-beleid op vijf gebieden:

- werkgelegenheid;
- sociale inclusie en sociale bescherming;
- arbeidsomstandigheden;
- discriminatiebestrijding; en
- gelijke behandeling van mannen en vrouwen.

Het programma staat open voor lidstaten en kandidaat-lidstaten van de EU, Liechtenstein en Noorwegen. Het verzamelt en verspreidt vergelijkbare analytische gegevens op die vijf gebieden, zorgt voor de uitwisseling van informatie en dialoog, en verstrekt financiële steun voor het testen van hervormingen van het sociaal beleid en de arbeidsmarkt. Het ondersteunt ook de uitvoering van de EU-wetgeving op die gebieden. Progress omvat ook een regeling voor microfinanciering: wie een kleine onderneming (met minder dan 10 werknemers) wil oprichten of ontwikkelen, kan daarvoor een microkrediet van maximaal 25 000 € krijgen. De leningen zijn vooral bestemd voor werklozen en mensen die een tijdje uit de arbeidsmarkt zijn geweest of moeilijk een gewoon krediet krijgen (bijv. omdat ze te jong of te oud worden geacht, tot een minderheidsgroep behoren of gehandicapt zijn). In de periode 2010-2013 hebben zowel de EU als de Europese Investeringsbank elk 100 miljoen € aan dat programma besteed.

Wat doet de EU?

De Europese Commissie neemt concrete maatregelen om verschillende categorieën van mensen (bijv. werklozen) te helpen en om nationale, regionale en lokale overheden aan te zetten nieuwe problemen aan te pakken (bijv. jeugdwerkloosheid, vergrijzing). Hier volgen een paar voorbeelden van lopende initiatieven.

Eures-ervaringen

Een helpende hand in Spanje

Toen de Britse Karina Stephenson van de universiteit kwam en het Britse arbeidsbureau haar haar eerste baan in Spanje bezorgde, had ze dringend informatie nodig over wonen en werken in Spanje. Ze kreeg de raad contact op te nemen met Eures. „Ik heb geweldig veel steun gekregen van Eures. Ik kon maar geen plek vinden om te wonen in Madrid en maakte me echt zorgen voor mijn vertrek. Maar met de hulp van Eures vond ik al snel iets.”

Zweden met een toekomst in Noorwegen

De opening van een nieuw hotel in het Noorse Trondheim was een mooie gelegenheid voor heel wat Zweden die in het buitenland wilden gaan werken. Eures heeft hen geholpen hun plannen waar te maken.

„Je eerste Eures-baan” moet jongeren meer kans op werk in Europa geven en werkgevers aanmoedigen moeilijke vacatures in te vullen met jonge mensen uit andere EU-landen.



Eures

Eures is een samenwerkingsnetwerk tussen de Europese Commissie en overheidsinstanties in de EU-landen en in IJsland, Liechtenstein, Noorwegen en Zwitserland. Op de 25-talige website staan momenteel 1,3 miljoen vacatures in 31 landen en cv's van werkzoekenden. Het netwerk beschikt over 850 medewerkers die advies en bijstand geven aan mensen die werk zoeken of anderen willen aanwerven, en die informatie geven over wonen en werken in andere EU-landen. Eures legt iedere maand 150 000 contacten tussen werkzoekenden en werkgevers, wat leidt tot 50 000 aanwervingen per jaar. De actie „Je eerste Eures-baan” moet jongeren uit Denemarken, Duitsland, Italië en Spanje helpen in een ander EU-land werk te vinden.



EU-initiatieven zoals „Jeugd in beweging” helpen jongeren een baan te vinden in een ander EU-land.

Jeugd in beweging

Dit initiatief wil jongeren beter voorbereiden op de arbeidsmarkt en onderwijs en opleiding beter afstemmen op hun behoeften via beurzen om in een ander land te gaan studeren of een opleiding te volgen. Het stimuleert ook de EU-landen om de overgang van school of universiteit naar de arbeidsmarkt gemakkelijker te maken, bijvoorbeeld door stages.



Dankzij de Jeugdgarantie moeten alle jongeren tot 25 jaar binnen vier maanden na het afronden van hun opleiding of nadat zij werkloos geraakt zijn, een passende baan of stageplaats aangeboden krijgen.

Stages in praktijk

In Duitsland lopen twee op de drie jonge schoolverlaters stage. Bedrijven als elektronikareus Siemens nemen jaarlijks zo'n 10 000 leerlingen aan, terwijl Mercedes Benz ongeveer 2 000 jongeren een leercontract aanbiedt — zowat een derde van het totale aantal van dat soort opleidingsplaatsen dat jaarlijks in de Duitse auto-industrie beschikbaar is. Een op de vijf Duitse jongeren met een leercontract is een vrouw. Negen op de tien jongeren krijgen na hun stage uiteindelijk een vaste baan. Anderen krijgen vaak een kortlopend contract.

Begin 2012, toen de jeugdwerkloosheid gestegen was tot 22,4 %, kwam de Europese Commissie met het initiatief „Kansen voor jongeren”. Dat is in het bijzonder bedoeld voor de acht EU-landen met de hoogste jeugdwerkloosheid (30 % of meer). Met die landen werd afgesproken hoe onbestede EU-middelen kunnen worden ingezet om dat probleem aan te pakken.

In december 2012 drong de Commissie sterk aan op verdergaande maatregelen om jongeren aan het werk te krijgen. Zo wil zij een „jeugdgarantie”: binnen vier maanden nadat zij het onderwijs verlaten hebben of werkloos geworden zijn, moeten jongeren tot 25 een aanbod krijgen voor een passende baan, een aanvullende studie, een leercontract of een stage, en de kwaliteit van stages, zowel inhoudelijk als qua arbeidsomstandigheden, moet verzekerd zijn.

Europees platform voor de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting

116 miljoen Europeanen leven in armoede of worden bedreigd door armoede. Om daar iets aan te doen, voert de EU via dit platform een gestructureerde dialoog met ngo's, vakbonden, werkgeversorganisaties, universiteiten, nationale en regionale overheden, internationale organisaties, denktanks en andere betrokken instanties. Er zijn niet minder dan 64 maatregelen op EU-niveau gepland om de vele vormen van armoede en sociale uitsluiting aan te pakken. Zo is het de bedoeling het aantal voortijdige schoolverlaters te verminderen, iedereen toegang te geven tot bankdiensten, sociaal ondernemen te promoten, kinderarmoede te bestrijden en de Roma volledig te integreren in de samenleving. Ieder jaar organiseert de Commissie samen met het land dat dan voorzitter van de Raad van de EU is, een bijeenkomst met deelnemers uit meer dan 40 landen, die zich alle inzetten om armoede en sociale uitsluiting te bestrijden. Bij die gelegenheid wordt besproken wat er al bereikt is op Europees en nationaal niveau en welke nieuwe initiatieven nodig zijn.

Agenda voor nieuwe vaardigheden en banen

Met dit actieplan wordt beoogd hervormingen te versnellen die moeten leiden tot meer flexibiliteit en zekerheid op de arbeidsmarkt, de zogenaamde „flexicurity”. Het gaat erom de vraag van de werkgevers naar flexibel personeel te verzoenen met de behoefte aan werkzekerheid van de werknemers, die immers geen lange perioden werkloos willen zijn. Daarom moeten mensen de juiste vaardigheden leren voor de banen van vandaag en morgen, moet er gezorgd worden voor betere arbeidsomstandigheden en interessantere banen. Het moet ook gemakkelijker worden om banen te creëren, van baan te veranderen en levenslang te leren.

Het werkgelegenheidspakket „Naar een banenrijk herstel”

Met dit pakket van maatregelen en voorstellen uit 2012 wil de Commissie de EU-landen aanzetten de werkgelegenheid te bevorderen door lagere belastingen op arbeid of meer steun voor nieuwe bedrijven. Zij wijst ook op de sectoren waar het grootste potentieel is voor nieuwe banen: de gezondheidszorg, ICT en de groene economie.

Ongeveer 21 miljoen banen in Europa staan op de een of andere manier in verband met milieubescherming, en dat aantal zal nog stijgen. Uit een Eurobarometeronderzoek van 2011 bleek dat 78 % van de Europeanen denkt dat klimaatbescherming goed is voor de economie en de werkgelegenheid. De EU gaat 105 miljard € investeren om een aantal economische sectoren te „vergroenen” en te zorgen voor nieuwe werkgelegenheid in een duurzame, CO₂-arme economie.

De groene economie: „Energiedorp voor een groenere toekomst”

Toen de Ollertonmijn in het Engelse Nottinghamshire in 1994 sloot, verloren 600 mijnwerkers hun baan. Bij het herstel van de streek richtten de mijnwerkers zich vooral op duurzame ontwikkeling met de stichting van Sherwood Energy Village, een CO₂-neutrale gemeenschap die veel meer is dan een gewoon fabrieksterrein. De 36 hectare grote site omvat naast fabrieksgebouwen, kantoorruimten en huizen ook ontspanningsmogelijkheden en een kinderdagverblijf. Bij de bouw van kantoren en huizen worden strenge milieunormen gehanteerd en Sherwood spant zich erg in voor energie-efficiëntie, duurzame energie en biodiversiteit. Het dorp heeft de economie van de streek gediversifieerd via toerisme, financiële diensten en medisch onderzoek. Momenteel werken er ongeveer 1 200 mensen.

In de gezondheidszorg zal er in de toekomst veel werk zijn.





De EU geeft voorlichting over discriminatie van bepaalde bevolkingsgroepen, zoals gehandicapten.

2012: Europees Jaar van actief ouder worden en solidariteit tussen de generaties

Dit initiatief wijst op de waardevolle bijdrage van ouderen in de maatschappij. Nu de gemiddelde leeftijd stijgt en de „babyboomers” met pensioen gaan, moeten er meer kansen komen voor ouderen op de arbeidsmarkt en in de gemeenschap, zodat zij langer actief en onafhankelijk kunnen blijven.

De veranderende demografie maakt maatregelen nodig op gebieden zoals werkgelegenheid, gezondheidszorg, sociale diensten, volwassenenonderwijs, vrijwilligerswerk, huisvesting, informatietechnologie en vervoer. Die komen niet alleen ouderen ten goede, maar ook bijvoorbeeld jonge ouders en gehandicapten.

In 2012 heeft de EU „Richtsnoeren voor actief ouder worden en solidariteit tussen de generaties” opgesteld. Die moeten de basis vormen van de samenwerking op dat gebied tussen overheden en belanghebbenden in de EU-landen. De Europese Commissie, de Economische Commissie voor Europa van de VN en het European Centre for Social Welfare Policy and Research hebben

een index voor actief ouder worden ontwikkeld, die de EU-landen moet helpen om knelpunten en onbenutte mogelijkheden te vinden en na te gaan welke vooruitgang zij al geboekt hebben.

Pensioenen

We leven steeds langer, en dat is natuurlijk een goede zaak. In 2010 waren er in de EU al 87 miljoen mensen ouder dan 65, meer dan 17 % van de bevolking. En daar komen er de volgende jaren nog heel veel bij. Anderzijds worden er minder kinderen geboren en daarom zal het aantal mensen in de meest actieve leeftijd (20-59 jaar) in de volgende decennia ieder jaar dalen. De maatschappij zal zich aan die demografische veranderingen moeten aanpassen, ook op het gebied van pensioenen. De Europese Commissie is zich daar maar al te goed van bewust. In 2012 publiceerde zij een witboek over alle aspecten van het pensioenstelsel, waarin zij voorstellen doet om de pensioenen toereikend, duurzaam en zeker te houden in een tijd van vergrijzing en economische crisis.

Uw pensioen in het buitenland

Als u tijdens uw loopbaan in verschillende EU-landen werkt, kunt u in elk van die landen pensioenrechten opbouwen. Als het tijd wordt om uw pensioen aan te vragen, dan zult u dat moeten doen in het land:

- waar u woont (ook als u daar maar kort gewerkt heeft); of
- waar u het laatst gewerkt heeft.

Dat land is verantwoordelijk voor de verwerking van uw aanvraag en het samenbrengen van de informatie over uw opgebouwde rechten in de landen waar u gewerkt heeft. Op de website „Uw Europa” kunt u terecht voor meer informatie hierover en over tal van andere kwesties in verband met uw rechten.

Financiële steun

De Europese Commissie verstrekt ook financiële steun, vooral uit het Europees Sociaal Fonds, bijvoorbeeld:

- **„Discriminatiebestrijding”** is een Spaans programma, medegefinancierd door het ESF, dat discriminaties op de arbeidsmarkt tegengaat. Het is o.a. gericht op vrouwen, alleenstaande ouders, jongeren, gehandicapten, Roma en andere etnische minderheden, immigranten en terugkerende migranten, gedetineerden en ex-gedetineerden. Het programma zet in op bewustwording van de problemen én op de mogelijkheden van die mensen op de werkvloer. Het programma heeft in andere Europese landen partneractiviteiten opgezet en werkt aan synergieën met soortgelijke initiatieven, voornamelijk op het gebied van politieke gevolgen, bewustmaking, ontwikkelingsinstrumenten, analyses en publicaties. Vijf grote nationale ngo's waren betrokken bij het ontwerp van de uitvoeringsstrategieën van het programma — dat is tot dusver uniek in de EU, en bovendien veelbelovend voor de toekomst. De ervaring leert dat ngo's het meest geschikt zijn om doeltreffende hulp aan de meest achtergestelde bevolkingsgroepen te verlenen.
- Op **„Meisjesdag 2011”** in Duitsland hebben meer dan 100 000 tienermeisjes van de gelegenheid gebruikgemaakt om bij hightechbedrijven en onderzoeksorganisaties meer te weten te komen over banen in wetenschap en technologie. Met steun van het ESF moedigt „Meisjesdag, meisjestoekomst” jonge vrouwen aan om een door mannen gedomineerd beroep te kiezen, omdat Europa behoefte heeft aan vers talent. Het succes ervan was een inspiratiebron voor een parallelle **„Jongensdag”**, waarop tienerjongens ervaring kunnen opdoen in sociale beroepen (bijv. in de verpleging en maatschappelijke dienstverlening). Dat initiatief is zo succesvol gebleken dat het ondertussen is overgenomen door partners in o.a. België, Tsjechië, Spanje, Italië, Luxemburg, Hongarije, Oostenrijk en Polen.
- De **Youthreach-programma's** in Ierland ontvangen ESF-steun ter waarde van 36,7 miljoen € voor de ondersteuning van vroegtijdige en werkloze schoolverlaters van 15 jaar en ouder. De economische crisis heeft in Ierland geleid tot een fors lagere werkgelegenheid, die vooral jongeren bijzonder hard treft. In het hele land hebben Youthreach-programma's bijgedragen tot de verhoging van het gevoel van eigenwaarde en persoonlijke autonomie van jongeren, en de deur opengezet naar een opleiding of een baan. In 2010 hebben 924 jongeren het programma afgerond en 67 % daarvan stroomde door naar een opleiding of werk.

Wat zijn de volgende stappen?

Wat staat er nog op stapel?

In 2013 kwam de Europese Commissie met een pakket **sociale investeringen voor groei en cohesie**, dat de EU moet helpen inclusieve groei te bereiken tegen 2020. Zij stelt concrete maatregelen op EU-niveau en in de EU-landen voor en wil de EU-fondsen gebruiken om de hervormingen te ondersteunen. Prioriteiten zijn o.a. de bestrijding van de armoedeval voor kinderen, de vergrijzing, de actieve inclusie van werklozen, dakloosheid, sociale dienstverlening, langdurige zorg en gezondheid. Sociale investeringen zijn maar een deel van het sociale beleid. Daarnaast bestaat het uit sociale bescherming en stabilisatie van de economie.

In 2014 zal Eures worden omgevormd tot een echte EU-brede dienst voor arbeidsvoorziening, die meer hulp biedt bij het vinden en plaatsen van werknemers in andere EU-landen. Er zal vooral ondersteuning worden gegeven aan specifieke groepen die gemakkelijk in het

buitenland geplaatst kunnen worden, en aan werkgevers die moeilijkheden ondervinden bij de aanwerving van personeel in eigen land.

In 2013 wordt een wetsvoorstel ingediend voor betere informatie en advies aan **werknemers die in een ander EU-land willen werken**.

In 2014 worden de **regels voor de coördinatie van de sociale zekerheid** op twee gebieden herzien: enerzijds moet het voor werkzoekenden makkelijker worden om gedurende een langere periode hun werkloosheidsuitkering in het buitenland te ontvangen, terwijl zij daar een baan zoeken, en anderzijds moeten er duidelijker regels komen voor langdurige zorg aan EU-burgers in een ander EU-land dan hun thuisland.

De EU heeft strenge wetten tegen discriminatie op grond van geslacht.



Hoe worden de nieuwe maatregelen betaald?

Voor de periode 2014-2020 moet het gebruik en beheer van het **Europees Sociaal Fonds** eenvoudiger worden en moet het ESF resultaatgerichter worden en zich op een kleiner aantal doelstellingen richten. Ook moet het beter samenwerken met andere EU-fondsen. Het ESF heeft vier hoofddoelstellingen: werkgelegenheid, onderwijs, sociale inclusie en institutionele capaciteit. De Europese Commissie stelt voor om 20 % van de ESF-toewijzingen aan de EU-landen te besteden aan sociale inclusie. Ze gaat ook de nationale en grensoverschrijdende Eures-activiteiten van de EU-landen medefinancieren. In februari 2013 kwam de Europese Raad met een initiatief om de jeugdwerkloosheid te bestrijden, met een budget van 6 miljard € voor 2014-2020.

De Europese Commissie stelt voor Progress, Eures en de Europese microfinancieringsfaciliteit te integreren in één enkel financieel programma, het „**EU-programma voor sociale verandering en innovatie**”, en dat rechtstreeks te beheren. Dat programma moet zorgen voor een betere coördinatie van het beleid door de uitwisseling van beste werkwijzen, capaciteitsopbouw en het testen van innovatief beleid om voor de meest succesvolle maatregelen extra steun van het Europees Sociaal Fonds te geven.

De Europese Commissie stelt voor dat het **Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering** tijdens de begrotingsperiode 2014-2020 blijft bestaan.

Er wordt ook een nieuw **Fonds voor Europese steun aan de meest behoeftigen** opgericht, ter vervanging van een minder breed voedselhulpprogramma dat al sinds de jaren tachtig bestaat. Dat fonds zal een aanvulling vormen op de bestaande EU-cohesiefondsen en een oplossing bieden voor de problematiek van personen die te kampen hebben met armoede, voedselgebrek en dakloosheid, waaronder kinderen die in grote armoede leven. Het hebben van voldoende voedsel en basisgoederen zoals kleding is een voorwaarde voor die mensen om zelfs maar op een baan te kunnen hopen en zo aan armoede en uitsluiting te ontsnappen.

De koers voor de toekomst

De EU zal zich blijven inspannen om de **werkloosheid** terug te dringen, met speciale aandacht voor de situatie van **jongeren**, die relatief vaak zonder werk zitten. Zij zal rekening houden met de **vergrijzing** en de noodzaak van **algemene vaardigheden** die onontbeerlijk zijn voor de ontwikkeling van bedrijven, en dus voor de banengroei en de toekomstige welvaart in de EU. Het aanpassen van de Europese arbeidsmarkt om de **inzetbaarheid** van mensen te vergroten, is belangrijk om de groei weer aan te zwengelen. De EU denkt daarbij aan maatregelen voor mensen in een achterstandspositie en het benutten van krachtiger **innovatie** op het gebied van opleidings- en onderwijsstelsels en arbeidsbemiddeling.

De EU zorgt ook voor een nieuwe agenda voor het **sociaal beleid**. Het pakket sociale investeringen biedt een kader voor beleidshervormingen om de sociale bescherming adequater en duurzamer te maken, te investeren in **vaardigheden**, en mensen te ondersteunen op moeilijke momenten in hun leven. Dat zal de EU-landen helpen sterker en met meer cohesie en concurrentievermogen uit de crisis te komen.

Met het oog op de economische en demografische crisis en de uitdagingen van de globalisering dragen de Europese instellingen, de regeringen van de EU-landen, de vakbonden, werkgeversorganisaties en het maatschappelijk middenveld een collectieve verantwoordelijkheid voor werkgelegenheid, sociale zaken en inclusie.

Lees verder

- ▶ **Europese Commissie, directoraat-generaal voor Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Inclusie:**
<http://ec.europa.eu/social/home.jsp?langId=en>
- ▶ **Europa 2020 — Europese strategie voor groei:** http://ec.europa.eu/europe2020/index_nl.htm
- ▶ **Social Europe guide 1 — Employment policy** (beschikbaar in het Engels, Frans en Duits):
<http://bookshop.europa.eu/nl/employment-policy-pbKEBC11001>
- ▶ **Social Europe guide 2 — Social dialogue** (beschikbaar in het Engels, Frans en Duits):
<http://bookshop.europa.eu/nl/social-dialogue-pbKEBC11002/>
- ▶ **Social Europe guide 3 — Demography, active ageing and pensions** (beschikbaar in het Engels, Frans en Duits): <http://bookshop.europa.eu/nl/demography-active-ageing-and-pensions-pbKEBC12001>
- ▶ **Vragen over de Europese Unie? Europe Direct** kan u helpen: 00 800 6 7 8 9 10 11:
<http://europedirect.europa.eu>

Video's

- ▶ **Europese zorgpas:** <http://ec.europa.eu/avservices/video/player.cfm?sitelang=en&ref=I070124>
- ▶ **Europees Sociaal Fonds:** <http://ec.europa.eu/avservices/video/player.cfm?ref=I071595>
- ▶ **Je eerste Eures-baan:** <http://ec.europa.eu/avservices/video/player.cfm?ref=I073047>
- ▶ **Jeugdgarantie:**
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=669&langId=en&videoId=2619&vI=en&furtherVideos=yes>

